

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia,
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscrise
nu se restituie.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
redacțiunile Birourilor de anunțuri:
In Viena: M. Duka Nachf.
Max. Augenthaler & Emorich Lesner,
Maximilian Schalek, Rudolf Wosak,
A. Oppelka Nachf., Anton Oppelka.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
zică garmond pe o colonă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 8.a o
sezică 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 50, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 9.

Brașov, Vineri 14 (26) Ianuarie.

1900.

Acțiunea guvernului Koerber.

Cu cât un rău durează mai mult, cu cât se trăgăneză mai mult luarea de măsuri în contra lui, serioase, ér nu paliative, cu atât vindecarea lui devine mai anevoioasă.

Esperiența acésta au făcut-o bărbății de stat din Austria și după ei o vor face-o negreșit și guvernânții din Ungaria, cari acum încă își fac iluziuni, că ar fi isbutit a paraliza pericolul, ce consistă în amărăciunea populațiunii nemaghiare a statului asupra mersului lucrurilor.

Acum vęd conducătorii statului austriac, câte greșeli și întrelăsări fatale s'au făcut în trecut. Acum se conving, că politica șovăitoare, care își căuta forța principală în nisuița de-a desbina popórele și de a-le slăbi astfel, pentru-ca guvernul să scape vremelnic de neplăceri și greutăți, a fost foarte puțin prevădătoare. Decă cei dela cârmă n'ar fi umblat până acum tot cu doi bani întreipungă avënd înaintea ochilor numai ziua de aji și mâne, de sigur, că n'ar fi avut să lupte cu atâtea greutăți ca și acelaie, ce le ridică aji grava cestiune a înțelegerii și a împăcării dintre popórele imperiului.

Nu-i vorbă, s'au făcut multe încercări de împăcare de pe la 1871 încóce, dér au fost tot măsurii luate pe jumătate, fără de tactul, energia și perseveranța de lipsă din partea guvernelor. In urma acésta, cauza înțelegerii și a împăcării a rămas până în ziua de astăzi în stadiul ei primitiv și Cehii, de exemplu, cu totă importanța, ce o au ca popor numéros, cult și avut în monarhia, au fost constrinși să-și elupte ei singuri pas de pas câte o concesiune și nici atunci nu erau siguri de ce posedau, cum prea bine s'a vędut în cestiunea ordonanțelor de limbă.

Actualul cabinet Koerber se distinge în ce privește programul său de împăcare de cabinetele precedente prin faptul, că și-a pus ca țintă de a face în toate părțile maximul concesiunilor considerate ca posibile pentru a realiza împăcarea. S'ar crede, că nu vré să se mai tocască, decât numai într-o cât trebuie să țină sémă, că pe lângă Cehii mai trebuie să impace și pe Germanii, și vice-versa. Cu toate astea dá de mari dificultăți, căci mai întâiu trebuie să vină cu „propunerile concrete“ între cari ocupă loc și proiectul pentru legea de limbă; al doilea, trebuie să stabiléscă întreg complexul, său programul viitorii conferențe de înțelegere. Și aici se impune întrebarea: pe ce basă și până la care margine?

Se crede, că amintitei conferențe i-se va supune ca basă a discusiunilor substratul negocierilor de împăcare germano-cehice din 1889 de sub guvernul Taaffe, ținându-se ceva mai mult sémă de Moravia și stăruindu-se pentru rezolvarea prealabilă a cestiunii limbilor.

Acésta ar însemna, că se încăldesc și se mai preface puțin cu câte-va noué ingrediente bucatele vechi,

de cari li-s'au plecat tuturor celor ce au gustat din ele.

Orí cum ar fi, ministeriul Koerber lucréză cu iutelă, ca să facă posibilă întrunirea conferenței de înțelegere și reprezentarea într'ensă a ambelor părți litigante. Și cum-că acésta nu este așa ușor, cum s'ar păré la prima privire, se póte vedé de-acolo, că deja asupra modalității întrunirii conferenței s'au iscat divergențe. Germanii pretind să se concheme conferențe deosebite pentru Boemia și Moravia, ér Cehii cer să se întrunéscă numai o singură conferență pentru ambele țării. Trătarile asupra acestor puncte de divergențe încă nu s'au terminat.

Ar mai crede omul, că după-ce au intrat în tratări toți din toate părțile cu guvernul, spiritele ar fi inclinate spre pace. Dér nu este așa. Iritațiunea predomină în toate părțile, mai ales în sinul poporului cehic. Dovada cea mai noué demonstrațiunii de Vinerea trecută pentru „zde“ în Brodul Boemiei. Cu toate declarațiile, ce le a făcut monarhul în convorbirea cu Dr. Stransky, totuși s'a putut întempla ca un proprietar ceh, care a fost condamnat la închisóre de deuce săptămâni, din cauză, că a strigat „zde“ la adunarea de controlă a rezerviștilor, să priméscă mari ovațiuni de cătră populațiunea numitului oraș.

Inzadar! Spiritele suot foarte agitate și amărite și acésta de sigur nu va contribui la ușurarea problemei ministeriului Koerber și nici la deslegarea pe cale parlamentară a încurcăturilor pactului dualist până la jumătatea anului curent.

Este dér foarte la loc precauțiunea guvernului comun din Viena de a convoca sesiunea viitoare a delegațiunilor deja în luna lui Maiu a. c. pentru-ca să se priméscă budgetul comun pe anul viitor mai de cu vreme, ca nu cumva, în cazul când n'ar succede nici-decum o învoială economică pe cale parlamentară între Viena și Budapesta, să rămână neasigurat budgetul pentru trebuințele comune pe 1901.

Așa stau lucrurile și nimeni nu va puté dice, că bine stau.

O foiă sərbescă despre guvernul Szell. Diarul sərbesc „Branik“, făcënd o critică asupra efectelor de până acum ale guvernului Szell, dice între altele:

„Resultatul pozitiv al direcțiunii guvernului Szell nu prea e strălucit. Ca dovadă avem la locul prim pactul, care nu succede nicidecum, ci numai măresce neîncrederea. Situațiunea naționalităților nemaghiare de asemenea nu e nu sciu ce favorabilă și mângăitoare sub noul guvern. Naționalitățile au primit cu bucurie căderea fostului regim și au privit în Coloman Szell speranța unui viitor mai bun. Trebuie, ce-i drept, să și recunóscem, că ministru-șefedinte Szell este adversarul politicii de violență. Acésta trebuie să și recunóscă. Nu póte însă nici el resista șovinismului, care e de credința, că în contra naționalităților nemaghiare toate sunt iertate.“

Foiă sərbescă, spune apoi, că Sėrbii ar dori cu deosebire, ca congresul bisericesc, care are probleme atât de importante de resoltat, să se convóce cât mai curënd. „Celelalte naționalități, de-asemena aștăptă“, — dice organul sərbesc — „ca frumósele cuvinte „drept, lege și dreptate“ să fiă odată valorate și duse în împlinire“.

Pentru liturgia maghiară.

„Magyarország“ e informat, că așa dișii „Maghiari gr. cat.“ au mai făcut înoă un pas înainte spre realizarea scopului lor „patriotic“: *introducerea limbii liturgice maghiare*. Ei au ținut o conferență, în care s'au discutat modalitățile și măsurile de luat, pentru-ca Scaunul din Roma să le recunóscă pretensiunile suchiate.

Preotul Melles Emil, care a deschis conferența, a spus celor de față, că fără învoirea Papei nu se póte face nimic. Pentru a stórce acésta învoire, mulți dintre ei vor merge pe la finea lunei viitoare la Roma, ca „representanță ai bisericei“ (ai cărei biserici? — Red.) și vor cădă în genuchi înaintea Papei rugându-l, să-și dea învoirea, ca „greco-catolicii Maghiari să se foloséscă de limba maghiară la cultul divin.“

După acésta un anumit *Hrabar* a spus conferenței starea de fapt a lucrurilor, și în fine toți s'au alăturat cu „patriotică însuflețire“ la mișcarea pentru limba liturgică maghiară. Se mai asigură, că pe sutele de peregrini maghiari îi vor conduce la Roma episcopii *Firczak* (Muncaci) și *Vályi* (Eperjes).

In fruntea mișcării s'au pus adecă chiar cei doi vlădicii ruteni. Imprejurarea acésta arată, că nu póte fi vorba aici de „Maghiari greco-catolici“, oi de Ruteni, cari pierdëndu-și ambiția și sentimentul față de naționalitatea și limba lor, se constituie în material bun pentru scopurile imorale ale maghiarisatorilor. Ce cantă episcopii din Muncaci și Eperjes în fruntea peregrinilor „unguri“ cu pretensiuni de maghiarisare? Său nu dovesce tocmai acésta, că „cercurile competente“, în lipsa de adeverați Maghiari greco-catolici, și-au luat refugiu la spriginul renegaților, ca să paradeze cu ei înaintea scaunului din Roma și cu ei și prin ei să facă prima încercare de spargore în murul bisericei greco-catolice?

Roma va decide, decă interesul bisericei este, ca prin astfel de mărșave apucături să fiă ridicat pe altarele Sionului idolul maghiarisării.

Din camera română.

In ședința de Lună a Camerei, cea dintăiu după vacanțele de sėrbători, s'au cetit mai întâiu decretule privitoare la re-manierea ministerială. Apoi ministru de rėsboiu a depus proiectul pentru modificarea legii de recrutare. Cere urgența, care se priméscă.

Se votéză fără d'scutiune proiectul de lege prin care se creéză un fond pentru punerea în valóre a pădurilor statului.

In fine se dá cetire decretului prin care se acordă un concediu ministruului-șefedinte Cantacuzino.

In ședința dela 11 Ian. st. v. camera ia în discuțiă proiectul de lege asupra modificării timbrului.

In cameră s'a distribuit Lună următorul proiect de lege *contra speculațiunii ilicite*:

Toți acei oări, prin soiri neadeverate aruncate în public, prin reuniri seu coalițiuni între fabricanții seu *vendătorii obiectelor de prima necesitate*, ca: pânea, sarea, carnea, mijlócele de iluminat și combustibilul etc., opresc vëndarea acestor lucruri, seu fixéză un preț arbitrar pentru vinderea lor, precum și toți aceia, cari prin orice fel de mijlóce frauduloase, fac să se ridice seu să scadă prețurile obiectelor de prima necesitate mai sus decóat prețurile, ce ar fi determinat concurența naturală și liberă a comerțiului, *vor fi pedepsiți cu închisóre dela 1 lună până la 2 ani și cu o amendă dela 500 până la 10,000 lei*.

Tėnguirii „patriotice“. Ce au Maghiarii? — Cu întrebarea acésta se ocupă în „M—g“ dela 23 Ianuarie cunoscutul deputat ugronsit Hollo L. într'un articol plin de vaete și tanguiri.

Omenii nepreocupați — dice între altele — ne presentă (Maghiarilor) icóna ruinei nóstre materiale. Ei arată, că pământul începe să ne fugă de sub picioare. *Doué milioane de jugăre sunt în mână străine*, ér celelalte s'au mobilizat, s'au împărțit în bucățele, ca să fiă închise în formă de scrisuri ipotecare în casele Wertheim ale capitaliștilor. *Datoria pe pământ a trecut peste 2 miliarde*, așa dér mai de jumătate pământul nu mai este al nostru, noi suntem numai muncitorii și arendașii lui.

Face apoi tabloul stării morale dicënd că *ruinul moral se simte în trupul întregii „națiuni“*. *Constituția maghiară*, de pildă, este o cetate, ale cărei chei sunt în mână străine, o cetate în care garnisóna stă și înăntu și în afară în mâinile inamicului, cetate traversată cruciș și curmediș de tunele, prin cari se póta comunica spionii, slugitorii și cei plătiți. . . .

Pe órda acésta o cântă până la fine dicënd: „generația acésta n'are altă misiune, decóat a risipițe cu câștigat străbunii și a derima ceea ce forméză viitorul unei națiuni“.

Rėsboiul din Africa sudică.

Cu toate sforțările, ce-și dau Warren și cu Buller, ei nu pot să înainteze spre Ladysmith, decóat foarte încet și cu prețul a jertfe mari. Până acum lui Warren nu i-a succés să înainteze decóat până la Acton-Homes, 8 chilometri depărtare dela riul Tugela, și pentru acest neînsemnat avans i-au trebuit patru zile întregi. Ladysmith-ul se află la o depărtare de 45 chilometri dela Tugela, ér dela Acton-Homes 40 chilometri.

Luptele de lângă Tugela.

Despre luptele de Sămbătă și Duminică „Times“ din Londra publică o telegramă foarte interesantă, trimisă din *Frere-Kamp* cu data de 22 Ianuarie. Telegrama acésta pune într'o lumină cu totul nouă operațiunile generalului Warren.

Warren a plecat Vineri din *Trichard-farm* spre vest, însă a trebuit să-și întreprupă marșul, căci își la ivelă, că un trunchi lung de munte, ce se fatinde spre vest dela Spions-kop, este întreg ocupat de Buri și că Buri dominéză de aici drumul. Din cauza acésta Warren a fost silit să se re-

intocă. Sâmbătă dimineața Warren, aflându-se două miluri departare de Trichard-farm, a dat ordin de atac în contra dosului muntelui. Buriile ocupau poziția aproape în semicerc, al cărui diametru era lung cam de doi kilometri. Infanteria engleză îndreptă un atac asupra centrului drept al Burilor; aceștia aveau aici câte-va șanțuri și baricade din pietri. Trupele engleze au plecat din tabără Sâmbătă la 3 ore dimineața, după care tunurile engleze deschiseră imediat focul, la care Buriile au răspuns cu foc din puscă. Bombardarea a durat până la amiazi. La amiazi infanteria începuse să înainteze. Mai întâi trupele înaintară una după alta reschirate, căutând mereu acoperire. *Trupele au fost espuse la un foc ucidentor din partea Burilor.* După amiazi la 3 ore infanteria engleză înaintă în masă și numai acum începură să lucreze și tunurile Burilor. Ele vărsau un foc grăznic asupra Englesilor și deja înainte de ce aceștia ar fi avut timp să se fixeze poziția de luptă, *ghiulelele Burilor pricinuiseră pagube uriașe în cazi Englesilor.*

Din lagărul Burilor.

Din lagărul Burilor dela Spions-kop se comunică următoarea scenă mișcătoare cu privire la trecerea Englesilor peste Tugela:

Martii după amiazi a sosit scirea, că Englesii au trecut Tugela la Potgieters-drift. La 5 ore s'a dat alarma, că Englesii înainteză. La 6 ore ei apărură pe țărmlul drept al râului și înaintau în două linii. La 6^{1/2} s'au pus în poziția de luptă, în partea Burilor domnea o tăcere mormentală. Se inserase și din când în când fulgerul schinteia din necrii viforoși. Norii se respirară încet și apărură luna. În acest moment dintr-o parte a Burilor se auzi înălțându-se spre cer cântare de psalmi. Cântarea era dusă de echou dela un munte la altul; pretutindeni se auzia cântarea unde se aflau Buri. A fost un moment adânc mișcător acesta, care cutremura inima întregii armate bure, începând dela bătrânul cu plete cărunte până la tinerul imberb.

Lupte la Olivier-Hoeck.

Din lagărul Burilor de lângă Ladysmith se anunță, că de Sâmbătă începând pe linia *Olivier-Hoeck* decurge o mare luptă între Buriile de sub conducerea lui Pretorius și 6000 de Englesi, luptă, ce se întinde spre *Spions-kop*, unde s'au retras trupele Burilor sub comanda generalilor Botha și Cronje. Președintele din Oranje *Stein* se află pe câmpul de bătaie și încă la cele mai espuse puncte ale Burilor oranjien.

*

Un soldat din regimentul 2 engles serie tatălui său, care se afla la Plymouth:

„Între prizonierii avem un băețas, pot dice chiar un copil, un mic bur, în vârstă de 12 ani. La această etate el s'a bătut deja în mod eroic, și a plătit patriei tributul său de sânge. Sărmanul, a avut ambele picioare fracturate și un glonț i-a străbătut pieptul. El e foarte gentil și plin de sentiment; suferă fără să se vaete de cele mai teribile dureri. El aparține unei familii de eroi; tatăl său fu ucis în aceeași luptă, în care băiatul a fost așa de grav rănit. Frațele lui se mai luptă încă“.

SCIRILE ȚILEI.

— 13 (25) Ianuarie.

Cassarea timbrelor pentru anunțurile de țiare și călindare. În ședința de Martii a comisiei financiare a dietei ministrul de finanțe Lukacs, într'un răspuns dat lui Berzeviczy, declară, că proiectul de lege privitor la cassarea timbrelor pentru anunțurile de țiare și pentru călindare, este deja gata, și că în cel mai scurt timp va fi prezentat camerei. Va mai rămâne după aceasta, dintre timbrele speciale, numai timbrul pentru cărțile de joc.

Banconote de câte 20 corone. Planul guvernului era, ca numai pe la mijlocul anului viitor să se pună în circulație banconote de câte 20 cor. Acest plan însă, în vederea marelui necesități, ce se

ivesce în urma introducerii calculațiunei în corone, guvernul și-l'a schimbat în sensul, ca încă în decursul acestui an să fiă puse în circulație banconote de câte 20 corone.

Ministru-președinte român în concediu. D-l G. Gr. Cantacuzino, președintele consiliului a plecat astăzi în străinătate pentru o lună împreună cu d-na Cantacuzino. D-l prim-ministru — dice „Timpul“ — merge întâi la Viena, unde va consulta pe D-rul Nothnagel și alți medici celebri. Pe urmă va merge la Paris, Roma, Nizza și Meran. D-l președinte al consiliului va petrece concediul unde i-se va desemna de medicii, pe cari îi va consulta.

Linia ferată Zlatna-Roșia. În ministerul de comerț se planuiesc construirea, respective prelungirea liniei ferate vicinale Alba-Iulia-Șard-Zlatna, până la Roșia-montană.

Grevă la minele din Eperjes. La minele de opal din Eperjes 100 de muncitorii s'au pus în grevă. Muncitorii au refuzat să depună jurământul și au declarat, că nu vor începe lucrările până când plățile nu li-se vor urca.

Mecanic căzut de pe mașină. Cu privire la mecanicul Teodor Gheorghe, care a căzut de pe mașină la esirea din stația Mizil, „Drapelul“ dă următoarele amănunte: Mecanicul nu numai că nu era beat, după cum au spus unii, dăr nici nu obișnuiesc să bea vin măcar la masă. El este un om foarte corect și unul din cei mai buni și mai conștiențioși mecanici de pe căile ferate. Nenorocirea s'a întâmplat în următorul mod: În momentul când trenul intrase cu repeziune într-o curbă, mecanicul, care sta pe mașină înfășurat într-o șubă, a fost aruncat cu capul în jos. Focarul a observat lipsa mecanicului după-ce trenul parcursese aproape trei kilometri. Nenorocitul mecanic Teodor Gheorghe se află acum în cura spitalului din Ploesci. Se speră, că va scăpa cu viață.

Conferență sanitară. Din Roma se anunță, că guvernul italian se ocupă cu planul de-a convoca ărași o conferență sanitară, deore-ce măsurile luate cu privire la carantină în cas de bole epidemice, nu sunt suficiente.

Advocat ucigaș. Advocatul Nagy Lajos din Arad a avut o afacere de proces cu economul Vasilie Petrila din Pauliș (Baracka). Țilele acestea Petrila a cercetat pe avocat la el acasă, ca să se înțeleagă, dăr în loc de înțelegere s'elbaticul avocat sări asupra nenorocitului om cu un cuțit, pe care i-l implantă în pept. După câteva minute muri în cancelaria advocației. Uoigașul fu arestat de gendarmi.

Fometea în Indii. Sumele cheltuite de guvernul Indiilor engleze, până la sfârșitul unei Martie, pentru ajutorarea locuitorilor bantuiți de fomete, se ridică la 40 milioane de rupii (o rupie=2 fr. 50). În teritoriile britanice au suferit de fomete 22 milioane de persoane, în teritoriile indigenilor 27 milioane. În consiliul presidat de guvernatorul general din Calcutta, secretarul departamentului agriculturii a declarat, că e absolută nevoia să se îmbunătățească starea acesta ne mai pomenită de lucruri. Vice-regele Curzon a dis, că teritoriul bantuit de fomete a crescut în așa chip, că a întrecut cele mai pesimiste prevederi. Țara suferă de-o îngrozitoare lipsă de animale, de apă și de alimente. Acum primesc ajutoare cam 3^{1/2} milioane. În anul 1897 s'au strins în Anglia sute de mii pentru cei bantuiți de fomete și totă lumea a purtat grija de sôrtea Indiei. Acum însă India trebuie să se lupte singură, căci grija Angliei și a Englesilor se concentrează acum în Africa de sud.

O familie criminală. În comuna Paszto din Ungaria s'a dat țilele acestea de urma unei crime aproape ne mai pomenite în felul său. Fabricantul Kohlmann împreună cu familia sa trăiau de ani de țile în cea mai bună pretenție cu un anumit Ioan Popes, om fără familie și schilod

căci îi lipsia o mână. Pretenția între ei era atât de mare, încât Popes fu invitat să locuiescă în familia lui Kohlmann.

Aci a și locuit ani de țile, trăind unii cu alții în cea mai bună înțelegere. Popes, care avea și o moșioră în preț de vre-o 5000 fl., împrumutase lui Kohlmann 1200 fl. și-i promise chiar, că-i va da totă moșia lui, numai să-l țină și să-l provadă cu toate cele de lipsă până la finea vieții.

De vre-o patru săptămâni Popes însuși nu s'a mai vădut în sat. Omenii începură să întrebe, ce s'a ales cu el și unde este? Kohlmann declară în fine, că Popes a plecat cu vre-o patru săptămâni înainte dicând că merge la o nuntă, dăr că unde a mers și că ce s'a întâmplat cu el, nu știe.

Lucrul părând suspect, s'a făcut cercetarea la cărțile funduare, unde spre mai marea surprindere a tuturor s'a constatat, că pretensiunea de 1100 fl., ce Popes o intabulase pe moșia lui Kohlman, era stersă pe baza unor documente false. Cercetările continuându-se, s'a descoperit orima. Nevasta lui Kohlmann a făcut în fine următoarea mărturisire:

„Da, este adevărat, că noi am omorât pe Popes. El ținea în casă nisea pui de rață. Intr-o țile, fiica mea de 18 ani, care se afla singură acasă cu mirele său Gottlieb, a prins câți-va pui și i-a aruncat în vana unde se fierbea vâpsela. Apoi a fugit la Popes și i-a dis să mergă repede să scotă puii din vană căci se înecă în vâpsela.“

„Popes, care ținea mult la pui, se duse și se plecă cu capul în vană, ca să-i scotă. Atunci fu ridicat de picioare și aruncat în vană, ăr peste vană se aședă un capac, cu greutate.“

„Astfel Popes fu lăsat în vană, unde se înecă în vâpsela. După patru țile fu scos, tăiat bucăți și fert în căldare. Carnea i-o aruncară într-o vâlcea din apropierea casei, ăr oșele i-le-am ars, le-am măcinat și praful l'au aruncat în vânt.“

Părtași la crimă au fost toți membrii familiei, cari ați toți își așteptă osinda în temniță.

Maghiarii și străinătatea.

În foiașă diarului guvernamental „Pesti Naplo“ dela 17 Ianuarie (nr. 16) a apărut din condeiul unui anumit „Virtor Ferencz“ un articol foarte instructiv despre chipul cum străinătatea judecă pe Maghiari. Etă câte-va constatări:

„E regretabil, dăr adevărat: nume rău avem înaintea străinătății. Nu patria noastră maghiară, ci acei compatrioți ai noștri, cari s'au aședat în străinătate. Și minune: pe toți ne pun sub o pălărie; s'eu suntem considerați de Țigani, s'eu de aventurieri șarlatani. Odinioră la toate națiunile pământului ne bucuram de mari simpatii... Timpul însă a trecut, nimbul ni-s'a sters, ăr renumele ni-l'au transformat „Maghiarii moderni“, cari au fugit în străinătate.“

„Pentru-ca renumele nostru rău să fiă statornic, se îngrijesc cu prisos eroii dispărâți ai tribunalelor noastre, cari își manifestă caracterul lor de acasă și mai liber în noua lor patriă. O generală experiență este în străinătate, că *fiți nici unei națiuni nu sunt atât de bețivi (korhely) și cartofari ca Maghiarul.* În New-York, unde nelucrarea e considerată ca cea mai mare crimă, *Maghiarii se bucură de cel mai mare renume al lenevirii.* Deu, am ajuns acolo, încât să ne fiă rușine a-ne numi *Maghiari în străinătate.* Prusianul ne ține de barbari căci din otelul, unde își petrece societatea maghiare, oșpetii femeni sunt siliți a eși. Er typul nostru străvechiu de *krakeler* nicăiri nu bate la ochi așa de tare ca acolo, unde omenii vorbesc între sine șoptini, unde totul se ascunde sub discrețiunea tăinuirii — chiar și imoralitatea. Dăr că ne consideră ca barbari, e totuși ceva mai puțin rău. Părerea acesta are și ore-care interes, acela, că suntem exotici și ca exotici ne admiră. „Țigan“ și „Tokaj“ e hotărât o originalitate. Mai rău însă este, că ne consideră de: *aventurieri șarlatani.* Părerea acesta începe a-se generaliza tot mai mult...“

Autorul articolului descrie apoi pe larg viața Maghiarilor emigrați la America. În special se ocupă cu cuiburile de imoralitate și desfrânare din New-York, în care, emigrații maghiari jocă un rol „splendid“. Minunat testimoniu!

Din Macedonia.

O luptă în biserica din Perlepe.

„Drapelul“ primesce dela correspondentul său din Perlepe următoarele amănunte de mare gravitate cu privire la o luptă între Români și Grecomanii:

În țiuva de Crăciun *Românii din Perlepe au cerut*, ca într-o strană a bisericii de acolo să se cânte în limba română, ceea-ce grecomanii nu au voit să permită. Atunci s'a început o *incăerare între Români și Grecomanii*, cari aveau în frunte pe Hagî Latinul, un supus greco foarte bogat. Acesta *plătise pe nisea bălăuși spre a face scandalul și cumpărase* chiar pe comisarul de poliția local, ca să-i susțină, ascundându-l în altarul bisericii.

Românii surprinși de aceste bande, au fost scoși din biserică și *ciomăniți*. Așa bătrânului argintar Dimitrie Buzdra i-au spart capul, ăr curajosul s'eu fu Șteriu se lupta ca un leu, spre a scăpa pe tatăl său din ghiara acelor fiare.

Românele, între care și institutorea Rosa Nachi, au arătat un mare curajiu.

În acea învălmășală, unul din grecomanii a lovit cu cutitul, chiar în fața poliției, pe Chiru Dumitru.

Țașcu Pucerea, în frunte cu alți Români, vrând să intre în biserică, au fost opriți pe loc de *baionetele poliției*, ăr comisarul a amenințat cu *revolverul*, în cas de opunere. Atunci femeile Românilor au sărit în ajutorul lor.

În această încăerare mulți Români au fost răniți, prin faptul că erau nepregătiți, pe când grecomanii erau înarmați și aveau și concursul poliției.

Imediat Românii au telegrafat Esc. S. *Valiului din Bitolia* despre acest cas, care în dragostea, ce o are pentru Români, a ordonat telegrafic să se facă dreptate Românilor.

Suntem siguri, că se va face dreptate și dreptatea va fi a noastră, mai ales că autoritatea ce s'a dat la clădirea acestei biserici, dice astfel:

„Se autorizează partidul român să și construiescă o biserică în Perlepe“.

Industria și școlile de industrie.

Mediaș, Ian. 1900.

D-le Redactor! „S. D. Tageblatt“ din Sibiu a publicat în Nr-ri 4 și 5 doi articuli sub titlul de mai sus cu privire la mersul învățământului în școlile de industrie. Datele acestea privesc numai școlile de industrie de pe teritoriul numit fundu regesc; dăr pe lângă toate acestea le țin așa de interesante, încât mă află îndemnat a vă comunica unele spre a-le publica în „Gazeta Trans.“, de unde cetitorii au ocaziune a învăța, a cunoșce starea și mersul acestora, în care foarte mulți tineri învățacei români își capătă instrucțiunea lor prescrișă prin lege.

Generațiunea mai tineră nici nu prea știe, că ce teritoriu cuprinde fostul fund regesc s'eu așa numitul pământ sășesc. Acela cuprinde scaunele Sibiului, Mediașului, al Rupei, Sebeșului, Orăștiei, Mercuriei, Cincului-mare, Noerichului și al Sighișorei, și a districtelor Brașovului și Bistriței, care teritoriu cu ocaziunea organizării comitatelor din 1876 s'a alăturat la comitatele de nou organizate ale Sibiului, Târnavelor, Brașovului și Bistriței-Năsăudului, ăr seculul Orăștiei s'a alăturat la comitatul Hunedorei. Pe teritoriul acesta Românii sunt în mare majoritate, pentru aceea avem să ne și interesăm de starea meseriașilor și de progresarea școlilor de meserii.

Scriitorul articulelor numiți se plânge pentru ștergerea țechurilor, fiind-că cu concurența liberă pe câmpul industriei și al meseriilor nu se mai face controla cea severă specifică de mai înainte, ceea ce a avut ca ermare, că foarte mulți învățacei se primesc în atelierele industriașilor fără de a ave pregătirile școlare suficiente de mai înainte. Măestrii nu prea au timp și nici voe de a-se ocupa cu tot adinsul cu instruirea învățaceilor, ăr sodalii, lucrând după bucată, încă nu voiesc a-și petrece timpul cu ei, și așa era de lipsă, ca să se ia măsurii pe altă cale, ca junimea industrială să capete instrucțiunea asta de lipsă atât intelectuală, cât și tehnică.

Scriitorul numit din al senu punct de vedere pôte să aibă dreptate, dăr noi Românii ne putem numai bucura, că s'au șters țechurile și prin ștergerea lor și tinerii noștri li-se deschide câmpul de a puté îmbrățișa ori-care ram de industrie, după voia și plăcerea lor, ceea ce a avut urmare, de noi de mult dorită, că numărul învățăceilor români a crescut pe teritoriul fundului regese în timpul din urmă atât de frumos.

Revenind la istoria acestor școle, să fac amintire, că universitatea sâsescă a înființat în anul 1871 pe teritoriul jurisdicțiunilor numite școlele de industrie, ér în anul 1884 prin legea XVII s'a impus înființarea lor în totă țera.

În școlele acestea capătă învățaceii însă mai multă instruire intelectuală, decât specifică tehnică; asta din urmă se practică numai prin instruirea desemnului și a modelării.

Școlele industriale au produs dela înființarea lor forte mult. În mai multe localități superioritatea a fost silită a deschide, considerând numărul învățăceilor, clase paralele. Îndeosebi instruirea desemnului a înaintat în așa măsură mare, încât de esemplu în Sibiu el s'a predat în 11 despărțiminte.

Revenind acum la datele culese de pe anul școlastic expirat 1898/99, avem de a însemna, că numărul întreg al învățăceilor a fost 2410; dintre aceștia au frecventat școlele de industrie în Sibiu 746, în Brașov 580, în Mediaș 184, în Bistrița 182, în Sighișoara 173, în Orăștia 159, în Sebeș 151, în Agnita 131 și în Rupea 104.

După confesiune au fost învățaceii aceștia: 1346 ev. ang., 495 greco-orientali, 297 rom. cat., 122 gr. cat., 106 ev. ref., 32 mozaici și 12 unitari. După naționalitate au fost: 1520 germani, 611 români, 270 maghiari, 6 israeliți și 3 de altă naționalitate.

Dintre învățaceii aceștia au intrat la meserii 1386 din școlele populare, 190 din școlele reale, 129 din școlele civile și gimnasiu, 104 din școlele superioare populare, ér 22 nu au avut nici o pregătire antimeritoretore școlară.

Ore de prelegere s'au ținut în Sibiu 4498, în Brașov 3048, în Bistrița 1716, în Sighișoara 1542, în Orăștia 1254, în Rupea 1188, și în Agnita 1018. Școlele mai regulat cercetate pe tot teritoriul fundului reg. au fost în Agnita. Prelegerile s'au ținut tot în edificiile institutelor de învățământ ev. avg. Examenale s'au ținut pe la finea lui Iunie, cu care erau împreunate și exposițiile lucrărilor de școlă și de meserii ale învățăceilor. În Rupea au espus din lucrurile lor 64, în Bistrița și Orăștia 57, în Sighișoara 55, în Sibiu 47, în Agnita 30 de învățacei. Pentru susținerea acestor școle s'a spesat în anul trecut școl. 35.416 fl. 59½ cruceri.

(Va urma.)

Producțiuni și petreceri.

La Brad se va da o producțiune teatrală împreună cu joc, Joi în 20 Ianuarie v. (1 Febr. n.) 1900. Venitul curat e destinat pentru sporirea fundului „Masa studenților” dela gimnasiul român de-acolo. Intrarea: Loc I. 2 cor., Loc II. 1 cor. 60 bani. Loc de stat 80 bani.

Program: „Plevuscă Ceapcămău”, comedie într'un act, prelucrată de R. D. Rosetti. Persónele vor fi reprezentate prin d-nii: I. Mateiu, Dr. I. Radu, Emanuil Pop, I. Bârna, d-na Iolanta Dr. Radu și d-ra Maria Cristea. — II. „Nunta țărănescă”, tabloul național într'un act, de V. Alexandri, reprezentate prin d-nii: I. Mateiu, Dr. I. Radu, I. Bârna, G. Julia, G. Ometa, Em. Pop și d-ra Maria Cristea.

În Șetin corul vocal al sft. bisericof gr. cat. române sub conducerea d-lui Al. Chira va arangia în 28 Ianuarie n. c. un concert împreună cu teatru și dans în favorul fundului corului. Intrarea: Loc I 2 cor., Loc II. 1 cor. 40 bani, galeria 80 bani. La Pausă: „Călușerii” și „Bătata”.

Programa: 1) Cuvend de deschidere restit în dialog prin St. Țarau și Pavel Segedi. 2) „O prea Sântă”, cor bărb. în 4 voci de J. Vorobkiewicz. 3) Adam și Eva în raiu” monolog de A. Popp predat prin G. Dănilă. 4) Hora nouă” cor mixt de N. Stef. 5) „Otrava hârciogilor” dialog de A. Popp, prin Socă Babau și St. Mițuțiu. 6) Brăul popilor” cor mixt de G. Musicescu. 7) Pentru ce sunt eu inimic fetelor bețtrâne, monolog de A. Popp, prin D. Chirilă. 8) „Sârbăica” cor mixt de I. Vidu. 9) Teatru. — Se va reprezenta în fine „Noroc în casă”, comediă într'un act de A. Pop prin: P. Pantea, Greca Mnerie și G. Băcșan. După finirea teatrului se va preda cântarea: „M'am suit la munte 'n zori”, cor mixt de A. Glogovean.

Reuniunea de cântări a plugarilor români din Șomcuta-mare arangiază în 3 Februarie n. 1900 în sala școlei române conf. de-acolo petrecere restrinsă cu joc. Intrarea: 1 corónă de persóna. Jumătate din venitul curat e al fondului reuniunei; ér jumătate a fondului școlei confesionale române. La 12 ore din nopte, cină comună frățescă, după datina românească chiorană. Printre pause coriștii plugari vor debuta cu cântece.

Dare de sémă și mulțamită publică.

„Reuniunea femeilor rom. gr. or. din Bran și jur” a ținut petrecerea împreună cu „Tombolă” în favorul fondului Reuniunei în 27 Decemvre 1899, a treia și de Crăciun.

La această petrecere Stimatete D-șore Virginia Pușcariu și Roma Șuluțu prin rard-lor bunăvoință n'au pregetat a colecta mai multe obiecte pentru Tombolă. Cu această ocaziune s'au făcut numeroase donațiuni în obiecte pentru Tombolă și ajutorări în bani. Anume au intrat dela:

1) Ilustr. Sa D-l Ioan Cav. de Pușcariu un serviciu de masă pentru 6 persóne: linguri, cuțite, furculite, 2 sfetnice etc. precum și suma de 10 coróne. 2) D-na Stana L. Pușcariu: o pânzătură crochetată, un cuțit și o chibritelniță. 3) D-ra Virginia Pușcariu o ținătoare de batiște și un evantail. 4) D-rele Stefania și Octavia Pușcariu câte o bombonieră. 5) D-na Cristina Pușcariu 2 servete. 6) D-na Letiția Stoica: o broderie pentru etager, 4 farfuriore pentru dulcătă, un pahar pentru dulcătă, o chibritelniță, o pânzătură crochetată și o acoperitoare de pâne. 7) D-l medic Simion Stoica un exemplar „Dietetica populară” și 4 cor. 8) D-na Livia Moșoiu un serviciu pentru rachi, o candelă și 2 călimare. 9) D-na Cosma o păreche de defecți și 1 pár. cercei. 10) D-na Popoviciu o corfiță pentru cuțite și o cutie cu bombóne. 11) D-na Runcianu inv. un pahar pentru flori. 12) D-na Berariu, un „drăculeț hazliu; 13) D-ra Emilia Mănoiu 3 servete. 14) D-na Jonică o cenușariță, o bis-căni și un călimar. 15) D-na Gârbacea 1 stegar. 16) D-na Piron, un stegar de cap. 17) D-na Smaranda Gârbacea un stegar. 18) D-na Varvara Nagy un stegar. 19) D-na Prehal un tischleuter. 20) Maria Pivam o păreche stergare. 21) D-ra Silvia Rațu un milic. 22) D-na Paraschiva Băncilă 2 ștergare de lănică. 23) D-na Hamsea un stegar. 24) D-l Beni Clococian un fes turcesc și 1 cor. 20 fl. 25) D-na Cornelia D-l Pop inv. un stegar. 26) D-na Ana Vodă inv. 2 cor. 27) D-ra Maria Pandrea preot. 2 cor. 28) D-na Brumboiu preot. un stegar. 29) D-l Oprea 1 cor. 30) D-na preot Scurtu o chibritelniță. 31) D-na Jinga 4 farfurii pentru dulcătă. 32) D-na El. Pandrescu un pahar pentru flori. D-na N. N. 2 sticlețe pentru țuică.

D-nii Șiller șef vama 4 cor.: Iosif Sângeorzan silvicultor, Sinaia. 9 coróne (10 lei); Valer Pușcariu inginer 6 coróne; preotul Babeș 4 cor.; Aron Pușcariu inv. 2 cor. 40 fl.; George Mănoiu, 3 cor. 20 fl. Axente Moșoiu 4 cor.; Iacob Popanot. 4 cor.; Meltzer preot. rom. cat. 4 coróne; Boldor inv. Codlea 4 cor. 40 fl.; Harin Plotogea paroch 4 cor.

L. Pușcariu paroch 4 cor., Alexe Chițu 3 cor. Berariu v. n. 1 cor. 20 fl. N. Crăciun pract. un cor. 20 fl. Dr. Clinciu 2 cor. I. Stoian prof. 2 cor. N. Părvu prim. 3 cor. 20 fl. M. Popoiu 3 cor. 20 fl. I. Iolbu 2 cor. 40 fl. Iancu preotore 2 cor. 4 fl. Nae Pivaru 2 cor. 40 cr. S. Lukas 2-40 cor. G. Axente 2-40 I. Gârbacea 2-40 cor. N. Popoviciu 3 cor. A. Cosma 3 cor. F. Prehal 3 cor. V. Stoian 1-20 cor. I.

Ionică silv. 2 cor. V. Ionică cancel. pret. 3-20 cor. G. Stoian stud. med. 1-20 cor. S. Cerbu teol. abs. 2 cor. H. Lukas funoț. 2 coróne.

Așa-dér suma intrată este de 119 cor.; dela Tombolă 60 cor. Total 179 cor.

Spesele au fost . . . 94 cor. 26 fl. Venit curat 82 cor. 74 fl., care sumă se adaugă la sporirea fondului Reuniunei.

Subscriși în numele Reuniunei noastre ne ținem de cea mai plăcută datorință a esprima deosebita noastră mulțamită atât prea Stimatelor D-șore, cari au ostenit pentru colectarea obiectelor, cât și prea On. Domni și Dómne, cari au binevoit a aduce jertfe materiale atât prin obiecte, cât și prin parole.

Bran, 5 Ianuarie v. 1900.

Letiția Stoica, N. Runcian, președintă secret.

ULTIME SCURT.

Londra, 24 Ianuarie. Generalul Buller telegrafază din lagărul dela Spearman-Kamp următoarele: Generalul Warren stă tot în poziția, ce a ocupat'o în 21 Ianuarie. Inimicul se află cam 14 yarde la sud de Spionskop. Poziția lui e mai înaltă, ca a lui Warren. La Spionskop nu se pôte ajunge, decât pe un platou deschis străbătut de surpături. Cóstele și crestele de munți, ce le ocupă Warren, sunt atât de mocirlose, încât e imposibil, ca tunurile să pótă fi urcate. Noi pușcăm asupra inimicului numai cu piulițe de pe un teritoriu mai jos. Inimicul ne bombardază cu tunuri Creusot și alte pușcături. Astă s'eră vom încerca ocuparea lui Spionskop, care dominază șanțurile și întăriturile inimice.

Londra, 24 Ianuarie. Din lagărul Burilor dela Tugela-superioră se anunță cu data de 19 l. c.: Joi o trupă englesă de infanterie și o baterie de tunuri au înaintat dincoace de Tugela, cătră un șir de coline mai jöse, ce se ridică între poziția de luptă a Burilor și între riu. Pe când Englesii înaintau, artileria lor îi sprijinea cu focuri violente, însă Burii nu răspuseră. Englesii surprinși nu mai înaintară. A doua și s'a vădut, că s'au reîntors în pozițiile, ce le ocupau.

O altă telegramă cu data de 21 l. c. anunță următoarele:

După ce generalul bur Botha a împiedecat Sâmbătă dimineța înaintarea Englesilor, se aștepta ca ei să stea pe loc. După amiazi însă Englesii s'au pus érași în mișcare. Generalii Botha și Cronje steteau pe o colină înaltă, pe lângă care duce drumul spre Ladysmith. Puscile-Mauser sunară ziua întregă. În dorii de și s'a vădut, că Englesii au suferit pierderi mari. Pe partea Burilor a cădut un stegar. Trupele englese din centru, aflătoare pe Zwartskop, au înaintat de pe colinele jöse, ce se ridică de-alungul riului Tugela, și au ajuns neîmpiedecate la al doilea rând de coline. Atunci focul din puscile-Mauser ale Burilor le-au oprit, deși tunurile bubuiau grozav. Englesii și-au odunat morții și răniții și s'au retras.

Londra, 24 Ianuarie. Telegrama lui Buller a produs mare consternația aici. Warren nu-și pôte de loc întrebuința artileria. Intre Buller și Warren comunicațiunea este cu totul între-ruptă.

Foile sunt pline de presimțiri pesimiste.

Modder River, 24 Ianuarie. Un raport heliografic din Kimberley anunță că Burii au început să bombardeze cu mare putere orașul.

Bruxella, 25 Ianuarie. O depeșă din Pretoria confirmă, că încercarea

generalului Warren de a încunjura pe Burii a fost definitiv zădărnicită.

DIVERSE.

Tolstoi despre literatura francesă. Un literat frances s'a dus să viziteze pe marele scriitor rus la locuința sa din Jasnaiia Poliana. Camera lui e de o mare simplitate. Într'un colț e o masă de mănecare și un samovar, în celalalt colț al odăiei se afla un piano. Partea asta represintă salonul. Tolstoi are ochii mici cenușii de o mare vioiciune. Pórtă o blusă țărănescă, încinsă cu un cordon. Vórbind despre noul său roman, *Inviere*, el dize, că este o operă neterminată și a arătat un ténce de manuscrise, material pentru un viitor roman. De asemenea va scrie un nou volum despre artă, în care va caracteriza tendințele moderne. Despre literatura modernă francesă a spus, că e în decadentă „Ce e simbolismul și decadentismul acela, pe care mintea sănătoasă nu pôte să-l pricépa? Și Ibsen scrie așa și trebuie să recunosc, că nu-l pricépa. Ibsen însă e norvegian. Dér nu pricepe asemenea tendințe la un popor, care a avut pe Flaubert, Balzac, Maupassant, scriitori clari și luminoși prin eselență. Artiștii de adă sunt nisce paraziți ai publicului. Sunt în Franța peste 15,000 scriitori de aceștia, cari otrăvesc gustul și inima publicului. Arta trebuie să înalte și să moralizeze, să se inspire de cele mai înalte aspirațiuni sociale, ér nu o armă de degenerare a poporului”.

Cugetări. Istoria este oglinda trecutului. În ea se vęd spectrele națiunilor dispărute și fantomele geniilor, cari strălucese în noianul timpilor.

— Cea mai mare fericire omenescă este liniștea sufletului, căci tóte bogățiile din lume nu folosesc nimic unui individ, când este prea mult frământat de griji și necasuri. De această liniște sciu să profite mai mult spiritele înalte.

— Spre a puté căpăta liniștea sufletului trebuie să scim ierta și a trece cu vederea. Cel ce nu scie ierta, nu pôte avé liniște, nici pace în sufletul sbuciumat. — Delablidare.

Cum se nasce moda. Un friser favorit în cerourile aristocratice din Paris s'a rămăsit, că o mână dibace pôte face modern ori-ce. El dize anume, că va face modern a împodobi pèrul cu legume și póme. Ii succese a îndupleca pe museriul său, marchisa de Lesdiguières, să încerce cum ar sta pèrul împodobit cu póme și legume. Dibaciul friser împodobi capul marchisei cu chel, ridichi de lună etc. atât de elegant, încât rămase forte surprinsă și numai decât se presentă astfel în salon. Ur-marea a fost, că damele elegante din Paris timp îndelungat și-au împodobit cu predilecțiune pèrul cu legume și póme. Așa se face moda.

Cea mai aspră pedepsă. Până adă nu s'a auzit să fi fost vre-un scriitor mai aspru pedepsit, de cum a fost renumitul scriitor și autor italian din vécul al 15-lea, Andrea Scalina, care tocmă atunci era profesor de filosofie în Bologna. El făcú observarea într'o lucrare a sa, că advocații și medicii, ca și călăii și bandiții, nu trebuie să dize a patra rugare din „Tatal nostru”: „...și ne iértă noué păcatele noastre”... și pentru această observare a fost osendit la mórte. El fú executat în Forli la 2 Iulie 1484.

Cel mai bun titlu. La petițiunea unui doctor cu numele Jacmin din Rheinsberg pentru a li-se oferi titlul de consilier de curte, Friederic cel mare îi răspunde astfel: „Majestatea Sa regele a înțeles din prea plecata rugare a D-rului Jacmin din 8 l. c., că acesta pe lângă etatea sa înaintată dorește a avé titlul de consilier de curte. Deórece acest predicat nu-i aduce nici un folos, Majestatea Sa recomandă doctorului să-și pădesească cinstea sa, căci acesta valoréză mai mult, decât tóte celelalte titluri. Potsdam, în 22 Iunie 1753. Friedric”.

**Dela Tipografia „A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirii, cărțica de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă a drept credincioșilor creștini, *Edițiunea IV corectată*. Gherla, Tipografia diecesană 1899. Un exemplar în păreți tari colorați 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. *Edițiunea IV*. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conține peste 334 pag. Legată în păreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărțicioasă de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un exemplar legat în păreți tari colorați costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onoarea Preacuratei Fecioarei Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în păreți tari colorați 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvântări bisericesti pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Popp*. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicii sunt favorabil aprățite și din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de moarte, întocmite de *Ioan Popp*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predici pentru Dumineci de *Iustin Popp*, învățatul scriitor bisericesc, mare orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprinzând predicii frumoase pentru toate Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decarbar, de *Vasile Christe*. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, de *Em. Elieșterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românești din nouăzeci și șase scrieri atât de mădușoare, instructive și cu atâtă gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Scrieri scolare.

Istoria pedagogiei de *V. Gr. Borogovan*. O carte nouă și de mare interes pentru toți bărbaii de școală. Prețul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul școlilor poporale din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechi) costă 25 cr., er partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în școala poporală de *Iuliu Pop*, învățator în Năsăud. Teorie, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de *Basilin Raftu*, fost profesor în seminarul din Blășiu și vicar la Făgăraș. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Învățătura creștină, sau Catechismul mare pentru tinerimea greco-cath Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag. format 8°, e legată solid și costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Ideile fundamentale în economia politică. D-l *Ioan Socacu*, vechi profesor la școlile comerciale române din loc, a scos de sub tipar o nouă broșură sub titlul de mai sus, fiind adausă în partea a doua și o nouă teorie sociologică, care conține lucruri de interes științific deosebit mai ales pentru specialiști. A cunoștea ideile fundamentale ale economiei politice este fără îndoială de mare interes pentru ori care cetitor inteligent. Un exemplar costă 65 cr. și se poate procura seu direct dela d-l autor, în a cărui editură a apărut opul, seu dela Tipografia „A. Mureșianu“.

Scrieri economice:

Din mult prețiosul *„Manual de agricultură rațională“* de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la școala superioară din Bucuresci (Ferestrău) a apărut volumul III, intitulat *Zootehnia, seu Cultura generală și specială a vitelor cornute*. Acest volum este, ca și cele două de mai înainte, foarte mare, cuprinzând 779 pag., format mare 4°. În text conține 225 figuri.

Cuprinsul acestui volum e de un interes deosebit pentru economii de vite, căci tractează amănunțit și din toate punctele de vedere cultura vitelor de tot soiul, cum nu s'a mai scris încă nici într-o carte românească.

Materia întrégă e împărțită în 12 părți, tratând diferitele specii de culturi a vitelor, corpul animalelor, rasa și divisiunile (regule de observat la împărecherea vitelor, etatea împărecherei etc.); mijlocele și metodele zootehnice de reproducțiune (arta împărecherei, diferitele feluri de încrucișări etc.); îngrijirea și crescerea vitelor domestice, nutrirea lor și alte multe. În capitolul XI se vorbește despre oviculatură, seu cultura oilor cu toate amănuntele lor, er în capitolul XII despre industria laptelui, arătând modul de conservare și fabricațiune a untului, smântânei, brânzei et. etc.

Opul d-lui *Dr. Maior*, după cum se știe, a fost premiat și din partea Academiei române. El a fost în modul cel mai favorabil aprățit de toate diarele și revistele noastre, fiind în literatura română unic în felul seu.

Agrologia seu Agricultura generală de *Dr. G. Maior*, profesor la școala centrală de agricultură din Bucuresci. E cea mai bogată și tot-odată cea mai temeinică scriere românească cu privire la cultura pământului (aratul sămănatul, gunoiul etc., etc.). Conțin 217 figuri de-ale diferitelor aparate economice (pluguri, grape, tăvăluguri etc.) E o carte foarte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotehnia seu Cultura specială a plantelor, scrisă tot de *D-l G. Maior*. Această carte se estinde pe 611 pagini format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-amănuntul soiul modul de cultură, bălele și vindecarea etc. pentru fiă care plantă. precum cerealele (tot felul de cucute, ca grâu, secară, orz, ovės, orez, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, mazărliche, rapiță, mac, șofran, hemei, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfeclă, hrén curechiu, și alte multe. Apoi diferite plante de nutreț, ca lucernă, trifoiu, mohor, cucuruzul verde nutreț, diferite compozițiuni pentru fenețe și pășuni artificiale etc. Al capitolu tractează despre cultura fenețelor, altul irigațiunii, altul despre pășuni etc. Prețul 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl 25 cr.)

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Cartea stuparilor săteni de *Romul Simu*. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Prețul 40 cr. trimis francat.

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de *F. W. Raiffeissen*. *Edițiunea a V-a*. Trad. de *Dr. A. Brote*. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Grădina de legume, de *Ioan I. Negruțiu*, profesor în Blășiu. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu e de cel mai mare folos practic și, pe cât șcim, în literatura noastră de dincoace e singura scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Cele mai de lipsă cunoșc-țe despre Legea veterinară — o carte foarte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Conține 134 pag. format mare și costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Cartea Plugarilor“ seu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. Tractează despre legumărit, gunoiu, lucrarea pământului, sămănaturi, viierit, pădurit, crescerea șailor, vitelor, gălțelor etc. Un exemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Această carte a eșit numai acum de sub tipar.

Pentru comercianți funcționari și toți omenii de afaceri, precum și studenți putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de *Ioan Socacu*, profesor la școala română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe speșele „Albinei“ și e menită a face mari servicii tutu'or, cari au afaceri cu cambii polițe). Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

„Curs complet de corespondența comercială“, de *I. C. Panțu*. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandățiuni și acreditive; scrisori în comerțului cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cesțiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupoane etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din Contabilitatea dublă de *I. C. Panțu*, prof. la școala comercială superioară din loc. Tractează principiile contabilității duple ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, poți ori și cine să învețe contabilitatea, adevă ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de *I. C. Panțu*. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca să fe înțelese de ori și cine; de-asemena modul de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

CĂLINDARUL PLUGARULUI

pe anul visect 1900.

se află de vânzare la

Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călindar au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul foarte bine reușit al lui Avram Iancu. Urmază apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sărbătorile și alte zile schimbătoare, calculul sărbătorilor mai mari, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urmază taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competențele de timbre, măsurile metrice, târgurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera ungurască și Bucovina. În partea literară găsim un interesant capitol privitor la începerea rășboiului pentru neatarnare de *G. Coșbuc*; apoi „*Popa Stoica*“, poesiă de *Dim. Bolintineanu*. Avuția și binefacerea (un interesant capitol după *Smiles-Schramm*). Doina, în șanțuri (poesii) de *G. Coșbuc* etc. În partea igienică și economică: Un dușman al omului (rachiul); Ce să facă părinții, ca să-și ferescă copiii de orbi; Cum să tracteze părinții pe copiii lor orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urmază apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de *I. Georgescu*. Despre gunoiu, de *I. Georgescu*; Sădirea pomilor;

Hrana vitelor (Grăunțele, sfecele și apa de beut). La urmă mai multe povețe prețioase și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). *Vânđătorii primesc rabatul cuvenit.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Ianuarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	99.10
Renta de coróne ung. 4%	95.—
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	100.50
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.70
Oblig. cáil. fer. ung. de ost. I. emis.	99.40
Sonuri rurale ungare 4%	94.—
Sonuri rurale croate-slavone	94.50
Impr. ung. cu premii	162.—
Lesuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.—
Renta de argint austr.	99.65
Renta de hărtie austr.	99.40
Renta de aur austr.	98.95
Lesuri din 1860.	138.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	131.75
Acții de-ale Băncei ung. de credit	186.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit	233.65
Napoleonori	19.20
Mărci imperiale germane	118.15
London vista	242.20
Paris vista	96.15
Rente de coróne austr. 4%	98.70
Note italiene	89.60

Cursul pieței Brașov.

Din 25 Ianuarie 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.20	Vând.	18.30
Argint român. Cump.	17.80	Vând.	18.—
Napoleon'ori. Cump.	19.—	Vând.	19.12
Galbeni Cump.	11.20	Vând.	11.30
Ruble Rusesci Cump.	254.—	Vând.	—
Mărci germane Cump.	11.18	Vând.	—
Lire turcesci Cump.	21.40	Vând.	—
Scriș. fonc. Albina 202.—	Vând.	5%	203.—

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.

Redactor responsabil: *Gregoriu Maier*.

Nr. 75—1899.
not.

PUBLICAȚIUNE.

Din partea subscrișei primărie comunale se aduce la cunoșcintă, cumcă în 6 Februarie n. 1900 la 9 ore a. m. se va vinde în licitațiune publică la cancelaria comună din Venetia-inferioară un complex de pădure de fag din teritoriul „*Arinósa*“ partea „*Păreul Bărligósei*“, și adevă 1853 tulpini de fag, cu prețul esclamării de 3164 Coróne, sistemisat de forestierul cercual reg.

Celelalte condițiuni se pot vedea la cancelaria comună în orele oficioșe.

Venetia-inferioară în 18 Ianuarie 1900.

Comanicu, *George Stoica Dilea*,
notar. pr mar.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil dia 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:	
I. Trenul de persoane la 8 ore dim.	
II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.	
III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra	
Dela Bucuresci la Brașov:	
I. Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore — min. dim.	
II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.	
III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.	
IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. séra.	
Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:	
I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătură în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).	
II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m.	
III. Trenul mixt, la 6 ore 48 av. séra, (are legătura cu Ciuc-Szerda).	
Dela Zărnesci la Brașov (G. Bartolomeiu):	
I. Trenul mixt la 6 ore 22 min. dim.	
II. Trenul mixt la 1 órá 13 min. p. m.	
Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:	
I. Trenul de pers. la 8 ore 25 min. dim	
II. Trenul de pers. la 1 órá 51 min. p. m.	
III. Trenul mixt la 6 ore 48 min. séra.	

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brasov la Budapesta:	
I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. diminița	
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.	
III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.	
Dela Brașov la Bucuresci:	
I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.	
II. Trenul mixt la 11 ore a. m.	
III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia-Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.	
Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:	
I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătură cu Tașnad) Ciuc-Szerda. 3 ó. 15 m.	
II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.	
III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. are legătura cu linia Tașnad-Ciuc-Szerda.	
Dela Brașov la Zărnesci (G. Bartolomeiu):	
I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m.	
II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.	
Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:	
I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim.	
II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.	
III. Trenul de pers. la 3 ore 15 min. p. m.	